

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

SAMLINGER

TIL

JYDSK HISTORIE OG TOPOGRAFI.

IV BIND. 1872—3.

UDGIVET
AF
DET JYDSKE HISTORISK-TOPOGRAFISKE SELSKAB.

AALBORG.

FORLAGT AF MARINUS M. SCHULTZ
OG TRYKT HOS OLUF OLUFSEN.

Optegnelser om Selde Kirke i Salling.

Af H. C. Strandgaard.

Iblandt de Kirker her i Landet, som i de senere Aar ere blevne fornyede og forskjønnede, er ogsaa Selde Kirke i Salling.

Den har stedse siden Reformationen tilhørt Besidderen af Hovedgaarden „Kjeldgaard“, der ligger i Sognet og i den katolske Tid hørte under Viborg Bispestol.

Kirken har fra Begyndelsen af ikke været saa stor som den nu er, men er efterhaanden voxet ved Tilbygninger. Den var heller ikke oprindelig bygget i Korsform, men er siden bleven en Korskirke ved Tilføielse af de tvende Udbygninger, og det er et Held, at den er bleven saa regelmæssig og smuk en Bygning som den er; thi der ligger maaskee Tidsrum paa flere hundrede Aar mellem de enkelte Udvidelser.

Det første, der er bygget af Kirken, er sandsynligviis Choret og Høikirken indtil de gamle Indgangsdøre. Det har altsaa været en almindelig Landsbykirke uden Taarn og med Chorafsats. Men den har været godt og smukt bygget, og denne Deel af Kirken er endnu den solideste. Murene have været af hugne Steen heelt op til Taget, og have rundt om haft en smuk Sokkel bestaaende af to Skifter, nederst med skraa Kant og øverst med en smuk Fals.

Dernæst er rimeligviis den nordre Korsudbygning føiet til, og maaskee til samme Tid det Stykke af Høikirken fra de gamle Indgangsdøre til den vestre Ende. At det nordre

Kors (og ligesaa det søndre) senere er bygget til Kirken, sees deraf, at de smukke Sokkelsteen ere udtagne af Siden af Kirken og anvendte i Tilbygningen, saa langt de kunde naae. Den nederste Deel af Sokkelen med den skraa Kant sidder som Grundsteen i den vestre Side af den nordre Udbygning, og det andet Skifte med Falsen sidder paa østre Side om til midt paa nordre Ende. Herfra ud til Hjørnet sidde i en Længde af 7 Alen 5 Steen med en anden Fals paa Kanten, aldeles som de, der findes i 2det Skifte af Sokkelen fra de gamle Døre til og om paa vestre Ende af Høikirken. Disse Steen ere vist førte hertil fra en anden Bygning; maaske de tidligere have siddet i Lunde Kirke, som efter „Dansk Atlas“ har staaet paa Kjeldgaards Mark. Der findes ogsaa i Endemuren af nordre Kors en Vinduesbuesteen, som har samme runde Fals. At den vestlige Deel af Høikirken er tilbygget siden og tildeels af et andet Materiale, viste sig især under Restaurationen, da Pudsningsen var hugget af den indvendige Side af Murene; thi her var der anbragt en heel Deel hugne Steen hist og her uden Orden, hvorimod de øvrige Mure vare enten af røde Muursteen eller raae Kampesteen. At der er tillagt eller tilført flere hugne Steen til den nordre Udbygning, end der oprindeligt har siddet i Siden af Kirken, udfør hvor Bygningen er sat til, kan man ogsaa let see; thi hvorvel der ikke er Kampesteensmuur heelt op til Taget, vilde dog de Steen ikke kunne række saa vidt, og der er ogsaa nogle, der baade ere mindre og have en anden Form, end man tør troe, at de Steen have haft, som Kirken fra først af er bygget af.

Den søndre Udbygning er ligeledes opført af de hugne Steen, der ere brudte ud af Siden af Kirken, saa langt op som de kunde naae, og Resten er af røde Muursteen. Den nederste Række af Sokkelstenene af Høikirkemuren sidde her som Grundsteen under østre Side af Korset og det andet Skifte i søndre Ende. Paa den søndre Gavl af denne Bygning staaer med fastmurede Jerntal „1760“; men den er dog vist (en 100 Aar) ældre. Den er sandsynligviis opført af Jørgen Rosenkrands og Christense Juul, hvis Vaaben fandtes paa Indgangsdørene til Gravkapellet, som var indrettet her, og som eiede Kirken i det syttende Aarhundrede.

Taarnet er rimeligviis den Deel af Kirken, der sidst er bygget til. Efter en Erklæring af 1790 — som findes i

Selde Præste-Embedes Lib. daticus —, af Kirkens daværende Eier Frederik Stjernholm til Kjeldgaard er det opført af dennes Fader. Denne Erklæring, der er fremkaldt ved Cancelliets Skriv. om aabne Begravelsers Nedlæggelse, lyder saaledes:

„Om de 2 Begravelser i Selde Kirke er min Betænkning saaledes: Da de begge ere hvælvede, bør jeg ikke, saavidt det staaer til mig, samtykke, at de afbrydes eller afkastes, og helst mine Fæderne Begravelse, som, saavidt jeg veed, er af min Fader bygget; thi skulde den nedlægges, da maatte jo Kongen tillade Kirken at blive uden Taarn, som dog er en Prydelse paa Kirken, der har kostet mine Fædre nogle Tusinde Rigsdaler, og skulde Duernes Begravelse nedlægges, da vilde det være rimeligt, at den Udbygning af Kirken, som samme er under, skulde nedbrydes, og hvad Fordeel det er for mig lader jeg uberegnet, men en Vanzir vilde det vistnok blive paa Kirken. Mine Tanker er derfor, at de bør være som Æreminde over de afdøde Been, de skjuler, og ikke som Staten tilhørende Eiendom afkastes.“

Hvis det kun er Begravelsen i Taarnet, Stjernholms Fader har bygget eller ladet indrette, da maa det være opført af hans Farfader, der købte Kirken med Gaarden 1709, og ældre er Taarnet altsaa ikke. Det er opført af røde Muursteen med Undtagelse af nogle hugne Kampesteen, der sidde forneden og vist ere tagne ud af den vestre Ende af Høikirken, hvortil Taarnet støder op. Tagværket paa Taarnet er af Fyrretræ, hvorimod hele det øvrige af Kirkens Tagværk var af Eeg, saa nær som Bjælkerne, der i de senere Aar vare blevne ombyttede med Fyrretræ. Taarnet var ogsaa tækket med Tagsteen, hvorimod det øvrige af Kirken var tækket med Bly.

Kirken har forhen haft 2 Klokker. I Aaret 1820, eller Aarene nær derved, lod den daværende Eier af Kirken, Cand. Trojel (som siden blev Præst i Kornum ved Løgstør) den ene Klokke nedtage og sende bort for at faae den omstøbt, som det hed sig; thi den var revnet; men den kom aldrig til Kirken mere. Nogle Aar efter gik 4 Mænd af Sognet til Biskoppen og bad ham om at forhjælpe Kirken til at faae dens Klokke igjen. Det lovede han; men de skulle siden have faaet det Svar, at det ikke kunde lade sig gjøre, da Klokken var solgt paa den Betingelse, at hvad der

indkom for den, skulde anvendes til Kirkens Forskjønnelse. Det forholder sig dog neppe saaledes; thi i Kirkesynsforretningen for 1826, som findes i førnævnte Lib. dat., staaer: „Det anmærkes, at den ene Klokke, som de foregaaende Aar bemærket, endnu er borte,“ hvilket Synet ikke vilde have skrevet, om Klokken var solgt med Øvrighedens Tilladelse. Sognebeboerne troe bestemt, at Kirkeeieren egenmægtig har nedtaget og solgt Klokken, uden at Kirken ellers i nogen Maade har faaet Erstatning derfor. At Klokken var revnet, forholder sig rigtigt; det var den allerede 1791; thi da skriver Præsten i Lib. dat.: „Kirken har tvende Klokker, hvoraf den ene er revnet heelt igjennem, hvorfor den og giver en meget dunkel Lyd fra sig.“ Denne Klokke har hængt i den søndre Side af Taarnet, hvor dens Stillads endnu staaer. Den er rimeligviis taget ud af det nordre Glamhul; thi det har i mange Aar manglet en Støttepille i Midten, indtil det nu ved Kirkens Hovedreparation fik en igjen. Den Klokke, der endnu er i Taarnet, er temmelig stor og har en skjøn Klang; den anden skal dog have været større.

Kirken har ogsaa indtil de senere Aar haft et Vaabenhus, der stod ud for den nu eftermurede søndre Indgangsdør. Det har haft Blytag ligesom det øvrige af Kirken. Men i Aaret 1826 havde Kirkeeieren — efter Cancelliets Tilladelse — nedtaget Blyet og lagt et Tag istedetfor af tjærede Fjæl, hvilket ved Synet fik Lov til at ligge. I Aaret 1830 var det — efter Synsforretningen — yderlig brøstfældigt; men endnu i 1831 laae det, da Kirkeeieren havde indgivet Begjæring om Lov til at rive hele Vaabenhuset ned. Det maa han dog neppe have faaet den Gang; thi i 1832 blev Taget omlagt og tættet. Men siden fik han Tilladelsen, og ved 1837 blev Vaabenhuset taget bort, og den nuværende Indgangsdør dannet paa den nordre Side af Taarnet, hvis nederste Kammer, som da var Stjernholmernes Begravelse, blev ryddet og indrettet til Vaabenhus, som det endnu er. Ligkisterne, som stode der, bleve flyttede ned i Duernes Begravelse.

Kirkens indvendige Mure vare meget ujevne; de skraanede udad og opefter og vare, især paa den nordre Side, meget grønne. Kirken var ikke holdt godt vedlige i den senere Tid, ligesaa lidt som tidligere; thi i Aaret 1791 skriver Præsten: „Indvendig er Kirken ikke bleven kalket i

min Tid (da havde han dog været her i 4—5 Aar), dog ere Væggene ganske taalelige, naar det meget Støv, der har samlet sig paa dem, blev støvet ned, da dette forårsager, at Kirken seer mere sort ud, end den virkelig er.“

Kirkegulvet var af Fjæl, og alle Stolene havde Døre. Altret var opført af smukt tilhugne Kampesteen, men beklædt med Træ paa de tre Sider, der vendte ind mod Kirken, ligesom ogsaa Overdelen var dækket af en Plade af Træ. I Sommeren 1863, da denne Bordplade blev fornyet, fandt man en Relikvie-Æske af Bly i Overfladen af Steenalteret, i hvis Midte der var anbragt en stor, flad Steen med en udhugget firkantet Fordybning af omtrent 8 Tommers Længde og 4 Tommers Brede. I denne Fordybning laae Æsken, men uden Laag over. Jeg indsendte en Tegning af Æsken til det oldnordiske Museum tilligemed Beretning om dens Fund; men selve Æsken blev i Kirkeeierens Værge. Der var, efter Finderens Udsagn, nogle Beenstumper og noget Tøi deri, men det var meget forraadnet og blev strax tilintetgjort. — Stenene af dette Alter bleve i Sommeren 1868, da de udvendige Mure vare under Reparation, anvendte i Muren og findes nu i det sydvestre Hjørne af Høikirken, nær oppe ved Taget. Men den flade Steen med Fordybning til Relikvie-Æsken blev indsat i den indvendige Side af Chormuren for Sonden nær nede ved Gulvet og er kun dækket af en tynd Pudsning. I Sommeren 1869, da man ryddede Grunden under Altret, fandtes der Brudstykker af et særeget, gammelt Vindue med Bly-Indfatning. Alttertavlen var af Træskjærerarbeide, men det var meget simpelt og Træet forraadnet. Billedet, der forestillede Christus paa Korset, var meget daarligt; det var for nogle Aar siden malet af en Maler i Skjve.

Paa Alterstagerne, som ere af Messing og ret smukke og anselige, findes Juulernes og Daaernes Vaaben tilligemed Bogstaverne A. J. og D. D. samt Aarstallet 1583; de ere formodentlig givne til Kirken af Ove Juul og Dørthe Daa.

Paa Alterbægret og Disken, som ere forgyldte, findes Rosenkrandsernes og Juulernes Vaaben samt Bogstaverne I. R., C. J. og Aarstallet 1647. Disse smukke Alterkar ere maaske givne til Kirken af Jørgen Rosenkrands og Christense Juul i Anledning af, at Kongen i Aaret 1647 gav

ham „Kaldsretten til Selde Kirke, Herligheden til Præstegaarden, samt Konge- og Kirketienden.“ .

Til Kirken hører en Sølv-Oblatæske, hvorpaa staaer:

„Til Selde Alters Nøtte
og Hæder er denne gi-
ven af Kirkens Eiere
1732.“

Kirkens Eier var dengang Herluf Stjernholm til Kjeldgaard. Desforuden er der en lille Kalk og Disk til Brug ved Syge-Berettelse. Disken og Overdelen af Kalken ere omstøbte i den senere Tid, men Foden af det oprindelige Bæger er endnu i Behold. Herpaa findes Juulernes og Daarnes Vaaben og Aartstallet 1596.

Døbefonten stod midt paa det ophøiede Gulv over Gravhvælvingen i søndre Kors. I Aaret 1861 bemærkede jeg, at der stod Runer paa dens Fod. Jeg indsendte et Gvidebillede af Runerækken til det kongelige Oldskrifts Selskab, i hvis Møde den 6te December s. A. Arkivar Jon Sigurdsson har læst Indskriften som:

Gudlif (Gudleifr) greifi rit (reit) á fat;¹⁾

Gudleif Greve skrev paa Fadet (Døbefunten).

Til Døbefunten hører et Fad af Messing med et halvhøiet Billede i Midten, forestillende Marie Bebudelse og med en næsten bortslidt Indskrift.

Prædikestolen, som stod ved søndre Side og langt nede i Kirken, var af simpelt Træskjærerarbejde og havde Billeder af 4 Apostle. Endnu 1822 var der Himmel over den; i de senere Aar var der ingen. De Vaaben og Aarstal, som omtales i „Dansk Atlas“, fandtes heller ikke.

Da Afpudsningen blev taget bort, fandtes i Chormuren paa nordre Side tæt oppe ved Loftet en sort Leerpotte, som vendte Aabningen ind mod Kirken. Mundingen og Halsen blev hugget af den, men dens inderste Halvdeel blev siddende og er eftermuret. I Tøndering Kirke i Salling findes 4 lignende sorte Gryder indsatte paa samme Sted og Maade i Muren. I samme Side af Chormuren, men kun 1½ Alen fra Gulvet, fandtes Spor af et Skab eller et tomt Rum i Muren, der maaskee har været brugt til at gjemme Alterkar eller lignende Ting i.

¹⁾ Der staaer iøvrigt ikke Fat, men Fant eller Fund.

Paa en af Straalerne i Hvælvingen i det nordre Kors fandtes tydelige Spor af Malerier, hvorom ogsaa en uoverkalket Roset i Midten vidnede; men de vare ødelagte af Fugt.

De tvende øverste Stole i Kirken vare af Egetræ og en Deel smukkere forarbejdede end de øvrige. Paa de 4 Pilastre af dem, der vendte mod Kirkegulvet, var malet 4 Figurer, forestillende Tro, Haab, Kjærlighed og Retfærdighed. Ovenover disse fandtes „Jørgen Rosenkrandses og Christence Juuls Fædrene og Mødrene Vaabener“ med Aars-tal 1654. Paa de inderste Pilastre i en af dem stod ind-skaaren: „Ove Juul til Kjeldgaard 1580“ og „Dørthe Daa“. Paa en anden Stoleopstander, der var af Fyrretræ som de øvrige, stod ligeledes indskaaren: „Dørthe Daa, Keldgaard 1580“ under Daaernes Vaaben. Alle de øvrige Stole ned til de gamle Døre vare omtrent eens; men de 3—4 paa hver Side herfra til Enden vare af en anden Slags, baade af tyn-dere Træ og anderledes forarbejdede, men i det hele simp-lere. Der var en Deel indskaarne Figurer og Indskrifter paa dem. Saaledes stod et Sted: „Naar du beder, da tvivl ikke,“ og paa et andet Sted: „Vær ikke lad til at give Al-misse“. Disse Stole vare vist førte hertil andensteds fra, maaske fra Lunde Kapel. Paa Rygstødet af en af dem stod meget daarligt indtælget: „Gemacht im Jahr 1580, da Ofwe Juul Kirkens Erie was“. Man tør altsaa antage, at Stolene i Kirken vare fra 1580 idetmindste.

Over disse Stole i den bageste Deel af Kirken var et Pulpitur, hvortil der var Opgang mod Syd, tæt ved Ind-gangsdøren. Forsiden af dette Pulpitur var indeelt i 16 Felt eller Fyldinger med et Billede paa hver. I Midten stod Jesus og paa hver Side 6 Apostle, malede med Sind-billeder, der tydede paa deres Dødsmaade. Ovenover dem stod Troesbekjendelsen paa Latin og saaledes, at hvert Led af Troen stod over den Apostel, hvem det, efter et christe-ligt Sagn, tillægges. Ved Ydersiden, mod Syd, stod Moses med Lovens Tavler og St. Peder med Nøglen. Yderst mod Nord var malet en Ypperstepræst, saaledes som hans Dragt beskrives i 2den Mosebog 28 Kap.

Tæt op til dette Pulpitur, og omtrent i Høide med det, har der forhen været anbragt en Herskabsstol i den sydlige Side af Kirken. 1791 raader Præsten til at flytte denne Stol hen i nordre Udbygning, da den mørknede den bage-

ste Deel af Kirken meget. Det blev ikke gjort, men den blev nedtaget samtidig med Vaabenhuset.

Indtil 1865 stod en lukket Stol, den saakaldte Skriftestol, i Choret ved nordre Side af Alteret. Over Døren til den var anbragt tvende adelige Vaaben udskaarne i Træ; Præsten benyttede den som sin Stol. Ved søndre Side af Alteret stod ligeledes en Stol for Kirkesangeren; men den var aaben og lig de andre Stole i Kirken.

Foran Altret, mellem Skrankerne og de øverste Stole, var indrettet en Begravelse af Provst Bertram From for sig og andre Præster for Menigheden. Han har skjænket et Legat paa 100 Rdl, der indestaaer i Selde Præstegaard, og hvoraf Renterne — efter Fundats af 3die Juni 1685 — skal anvendes til Begravelsens Vedligeholdelse eller uddeles til Præsteenker og Fattige. Denne Begravelse, som var muret i Siderne, men dækkedes af Kirkegulvet, er nu fyldt med Jord. I Hofmanns Fundatser anføres, at Bertram Froms Lig laa uforraadnet i Begravelsen, da de udkom. Det samme var endnu Tilfældet, da det for en 30 Aar siden blev baaret ud og nedsænket paa Kirkegaarden.

Den søndre Kors-Udbygning var adskilt fra Kirken ved et Gitterværk af Egetræ, i hvis øverste Deel var indsat 6 Rammestykker af Jern, der vare smukt og kunstigt forarbejdede. Paa de tvende midterste, som vare anbragte i Dørene ind til Daabskapellet, fandtes Rosenkrandsernes og Juulernes Vaaben. I de 2 yderste var anbragt en Figur, der sandsynligviis skulde forestille Djævelen. Paa det ene Sted gabede 2 Delfiner eller Uhyrer mod Figuren, paa det andet var anbragt en Kumme, hvoraf en Ild slog op om Skikkel. sen, hvis lange Hale paa begge Steder gik ud i og smeltede sammen med de andre Slyngninger og Prydelser.

Paa Gesimsen henover Døren stod paa den Side, der vendte mod Kirken, paa Hebraisk: „Gud bevare din Indgang og din Udgang.“ Paa den modsatte Side stod: „Dersom Døde ei opstaae, hvi over Døde døbes daa.“ I den vestlige Side af Daabskapellet var opsat et smukt Epitaphium af graablaa Sandsteen. Det blev nedtaget, og de to skønneste Figurer deraf, som forestille Troen og Haabet, findes nu anbragte i en Nische paa den bageste Væg i Kirken. Et Maleri, som sad øverst i Mindesmærket, og som forestiller Christi Opstandelse, er ligeledes bevaret og hænger nu i Kirken

over Døbefunten. I Midten af Epitaphiet sad en oval, sort Steen, som var aldeles glat og uden Indskrift; den findes nu opsat over Indgangsdøren med Indskrift om, at Grevinde Tramp lod Kirken restaurere i Aaret 1869.

Neden under dette Kapel, under en flad men stærk Hvælving, var indrettet en Begravelse for den adelige Familie Due, som eiede Kjeldgaard i Slutningen af det 17de Aarhundrede. Der var vel en Snees Kister dernede, men de stod meget uordentlig og vare i en daarlig Tilstand. Denne Overfyldning med Kister var en Følge af, at Levningerne af Stjernholmerne bleve flyttede herved, da deres Begravelse i Taarnet ryddedes. I Sommeren 1865 blev denne Begravelse ryddet, og samtlige Kister og Levninger bleve lagte ned i en stor Grav i det nordvestre Hjørne af Kirkegaarden.

Af de Messing-Vaabenskjolde, som fandtes paa eller ved Kisterne, ere 18 i Behold nemlig:

Juulernes, Bannernes, Lykkernes, Rosenkrandsernes, Holkernes, Daernes, Krabbernes, Ulfstandernes, Kaasernes, Bildernes, Duernes, Friisernes, Parsbjergernes, Gyldenstjernerne, Oxernes, Globernes, Podebuskernes og Stjernholmernes.

- Af Ligkisteplader med Inskription fandtes 11, nemlig:
1. Over „den høiædle og velbaarne nu salig Herre Berent Due til Krastrup, Halkjær, Thorstedlund, Kgl. Maiest. til Danmark og Norge velbetroede Cancelliraad, født paa Fusingø d. 20de Juli 1639. Hans Fader var den høiædle og velbaarne Herre Mandrup Due til Halkjær; hans Moder den høiædle og velbaarne Fru Anna Schiel til Heignet. Kom udi Ægteskab med den høiædle og velbaarne Jomfru Elisabeth Krabbe, høiædl. og velb. Gregers Krabbe til Thorstedlund og Hvereng, Ridder, kgl. Maiest. Geheimeraad, Statholder udi Norge og Amtmand over Bahuus Amt, og den høiædle og velb. Fru Dorthe Daa deris Daatter. Og stod deres Bryllup udi Odense d. 5te Juni 1667. (I Hofmanns Fund. staaer 1660). Døde udi Aalborg d. 19de August 1699.“ (I Hofmanns Fund., Dansk Atlas og Traps Beskriv. staaer 1669).
 2. Over „den høiædle og velbaarne Herre sal. Gregers Due til Krastrup etc. Kgl. Maiest. til Danmark og Norge velbestalter Capitain ved Prinds Carls Regiment, født paa Krastrup d. 4de September 1672. Hans Fader var den høi-

- ædle og velbaarne Berent Due til Krastrup osv. (staaer nævnt ovenfor). Døde udi Reensborg d. 6te September 1700.“
3. Over „høiædle og velbaarne Jomfru Daarethe Due, hvis Fader var den høiædle og velb. Berent Due osv. født paa hendes Fædrenegaard Krastrup 18de Mai 1670. — — — kaldede Gud hende paa Selsøgaard 26de Januar 1694.“
 4. Over „den i Live velædle og velbaarne nu hos Gud himmelsalige Herlow Stjernholm til Kjeldgaard og Ørndrup, født i Horsens 6te August 1679, gifted i Skive d. 17de Januar 1710, død paa Kjeldgaard d. 20de Februar 1759.“
 5. Over „Fru Marie Overgaard, født paa Overgaard 13de November 1679, gifted første Gang paa Kvistrup 13de October 1697, med kgl. Maiest. Amtsforvalter over Halds og Skive-Huus Amter velædle nu salige Frederik Winterberg, anden Gang gift i Skive med høiædl. og velb. Herlow Stjernholm osv., død paa Kjeldgaard 20de Juni 1766.“
 6. Over „Lutta Mella Margarethe Winterberg, som er født i Skive 27de August 1698 og død sammesteds 30te November 1699. Hendes Fader var Amtsforvalter Fred. Winterberg og Moder Marie Overgaard, ædle Rasmus Nielsen Overgaaards Datter til Qvistrup.“
 7. Over „den i Live høiædle og velb. osv. Rasmus Stjernholm til Kjeldgaard, født paa Kjeldgaard 26de Juli 1712, gift 21de Marts 1755 med Anne Kirstine Øllegaard Hvas, død paa Kjeldgaard 8de Februar 1777.
 8. Over „Fru Anne Kirstine Øllegaard Hvas, født i Aarhus 9de December 1733, holdt Bryllup paa Kjeldgaard (staaer ovenfor), død paa Kjeldgaard 5te Februar 1783.“
 9. Over „Jacob Brønsdorf Stjernholm, født paa Kjeldgaard 7de Mai 1756, død sammesteds d. 28de s. M.“
 10. Over „Jens Herlow Stjernholm, født paa Kjeldgaard 12te Juli 1758, død sammesteds 21de August 1780,“ og
 11. Over „Charlotte Amalie Stjernholm, født paa Kjeldgaard 25de October 1762, død sammesteds 1ste April 1764.“

De 3 sidste vare Rasmus Stjernholms Børn.

Under en Mindestøtte paa den sydlige Side af Kirkegaarden og omgiven af Lindetræer hviler Frederik Stjernholm, der døde 1810, og hans Hustru tilligemed 8 forud for dem afdøde Børn.

Før Kirken blev restaureret, var der anbragt en sort Mindetavle af Steen under Chorbuen paa nordre Side over

Præsten Jocum Jensen Fers, der døde 1717 og var Provst over Nørre- og Harre-Herreder. Paa Foden af denne Tavle findes følgende Vers:

„Min Død dem (hans Enke og Børn) gjorde fremmede i denne Egn og By; men Herrens Forsyn følge dem, ihvor de end mon flye.“

Sammesteds vare tvende, andre Mindetavler opsatte over Præsterne Villumsen, der døde 1836, og Heerfordt, der døde 1841. Disse Tavler vare forraadnede og gik itu ved Nedtagelsen.

Ved den nordre Side af Choret findes en stor flad Gravsteen over Præsten Hans Lunge, der døde 1740, og i Krogen ved den modsatte Side en lignende over Proprietair Nysum til Kjeldgaard, der døde 1831.

Saaledes var Kirken forhen, men nu er den meget forandret. Da dens Brøstfældighed var saa stor, at der maatte gjøres noget Alvorligt ved den, om det ikke skulde være forbundet med Fare for Menigheden at samles i den, indgav Kirkeeieren et Andragende til Ministeriet om Lov til at sælge Blyet paa Taget og istedet derfor oplægge Skifertag imod at anvende det Overskud, der kunde fremkomme derved, til Tagværkets Fornyelse. Det blev bevilget i Foraaret 1867. Til samme Tid omtrent skiftede Kirken Eier, idet Proprietair Wahl til Kjeldgaard solgte den tilligemed Gaarden til Grevinde Tramp, som foretog en omfattende Fornyelse.

I Sommeren 1868 blev Taget taget af tilligemed hele Kirkens Overdecl. Det nye Tagværk blev reist hen mod Efteraaret. Til samme Tid blev ogsaa Taarnet tækket med Skifer, ligesom det øvrige af Kirken, og det nuværende Kors opsat istedetfor en uskjøn Træklods, der før sad i Spidsen af Taarnet.

Fra Efteraaret 1868 til næste Foraar hvilede Arbeidet, og Kirken blev da i denne Mellemtid benyttet til Gudstjeneste. Strax efter Pintse toges atter fat. Altret, Prædikestolen, Stolene og alt det Indvendige blev ryddet ud, Murene rettede op og aftrukne og Hvælvingerne reparerede. Der blev lagt et nyt Gulv af gule og røde Fliser, og nye Stole bleve opstillede tilligemed Prædikestol og Alter, der fik et smukt af Professor Constantin Hansen malet Alterbillede. Derefter blev Kirken atter tagen i Brug og indviet den 20de October 1869.

Saaledes staaer nu Selde Kirke som en sjælden skøn Landsbykirke. Den er baade ud- og indvendig saa regelmæssig, som om den nylig var opført, og saa grundig istandsat, at der næsten ikke er andet tilbage af den gamle Kirke end Ydermurene. Dens hele Længde gennem Choret og Skibet er nu 78 Fod og Bredden gennem Korsene 72 Fod, og den har rummelig Siddeplads i Stolene til 300 Mennesker. Da Kirken ligger høit og frit, viser den sig allerede i Afstand som en anselig Bygning.
